

cesskrifter mv. og træffe beslutninger om sagens videre behandling mv. Bestemmelsen skal heller ikke være til hinder for, at retsformanden uden forudgående meddelelse til eller indkaldelse af sagsøgeren kan afholde et første retsmøde med eller uden sagsøgte, hvori det konstateres, at sagsøgte tager bekræftende til genmæle, eller at sagsøgte er udeblevet, og hvor der i overensstemmelse hermed afsiges erkendelses- eller udeblivelsesdom.

Selv om parterne som følge af deres opholdssted ikke umiddelbart kan indkaldes til retten samtidig, forudsættes det, at retsformanden under udfoldelse af den fornødne smidighed overvejer og undersøger mulighederne for, at dette alligevel kan lade sig gøre. Kan problemet løses ved at sætte retten uden for dens faste sæde eller ved at henvise sagen til anden sideordnet ret, bør dette således komme på tale. Det bør desuden være almindelig praksis, at retsformanden kontakter en udenbys part for at få afklaret, om vedkommende har mulighed for at møde i retten inden for en overskuelig periode – f.eks. i forbindelse med, at den pågældende alligevel skal foretage en rejse til stedet.

Bortset fra den indkaldelse af sagsøgte, som finder sted i forbindelse med forkyndelsen af stævningen, foreslås det, at indkaldelse af parterne sker ved en mundtlig meddelelse i retsmødet eller ved en mundtlig eller skriftlig meddelelse, som stiles til den adresse, eller det telefonnummer og telefaxnummer, som sagsøgeren har oplyst i stævningen, og som sagsøgte har oplyst i svarskriftet eller i det første retsmøde, jf. nærmere betænkningens afsnit IX, kap. 2.2.12.

Bevisførelse

Til § 180

Bestemmelsen fastslår et princip om, at der ikke kan finde bevisførelse sted, som skønnes at være uden betydning for sagen. Samme princip fremgår forudsætningsvis af den gældende retsplejelovs kapitel 3, §§ 14, stk. 1, og 16. En tilsvarende regel fremgår også af den danske retsplejelovs § 341. Bestemmelsen skal hindre, at bevisførelsen får et større omfang end nødvendigt – herunder at det offentlige omkostninger til vidneførsel overstiger det nødvendige. Der bør dog udvises forsigtighed med at afskære bevisførelse, som ikke på forhånd forekommer at være uden relevans for sagen.

Til § 181

Bestemmelsen tager stilling til spørgsmålet om, hvornår bevisførelsen skal foregå, og har til formål at sikre iagttagelsen af bevisumiddelbarhedsprincippet,

hvor dette er muligt og rimeligt at gennemføre. Der lægges med bestemmelsen op til en hovedregel om, at alle sager, hvor retten skal tage stilling til en strid (såkaldte »tvistige sager«), skal afgøres efter afholdelse af en hovedforhandling, som så vidt muligt skal omfatte den samlede bevisførelse. En tilsvarende hovedregel fremgår modsætningsvist af den gældende retsplejelovs kapitel 3, § 5 a, og i øvrigt af den danske retsplejelovs § 340, stk. 1.

I 1. pkt. foreskrives det således udtrykkeligt, at bevisførelsen skal finde sted under hovedforhandlingen. Hvor dette er forbundet med særlige vanskeligheder eller omkostninger, eller hvor andre særlige grunde foreligger, kan retten dog efter 2. pkt. beslutte, at bevisførelsen helt eller delvist skal ske i forbindelse med forberedelsen af sagen. Kriteriet herfor foreslås at skulle være, at det »undtagelsesvis« kan bestemmes. Der sigtes især til sådanne vanskeligheder eller omkostninger, som kan være forbundet med, at en udenbys part eller et udenbys vidne kan komme til stede under hovedforhandlingen. Andre særlige grunde kan bl.a. foreligge, hvor indholdet af det pågældende bevis har betydning for parternes holdning til sagen i øvrigt, eller hvor beviset er i fare for at gå tabt. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis et vidne står over for at skulle forlade landet i længere tid.

Finder bevisførelsen sted ved dømmende ret forud for hovedforhandlingen, skal eventuelle domsmænd deltage i retsmødet.

Til § 182

Bestemmelsen tager stilling til, hvem der skal forestå afhøringen af parter og vidner.

Efter den gældende ordning påhviler dette retsformanden, jf. kapitel 3, § 14, stk. 1. I praksis gøres der dog undtagelse herfra, hvis den part, som har anmodet om afhøringen, er repræsenteret af en advokat eller en anden jurist som rettergangsfuldmægtig. I sådanne tilfælde er det således denne rettergangsfuldmægtig, som foretager afhøringen.

Under hensyn til den intensivering af forhandlingsprincippet, som der med forslagene til civile sagers behandling generelt lægges op til, foreslås det efter 1. pkt. at ændre den gældende ordning således, at det som udgangspunkt er den part, som har begæret afhøringen foretaget, eller denne parts rettergangsfuldmægtig, som forestår afhøringen. Dette svarer til ordningen efter den danske retsplejelov, jf. herved § 183 og § 305, jf. § 183. Samtidig angives det dog i 2. pkt., at afhøringen om nødvendigt foretages af retsformanden. Denne del af bestemmelsen tager sigte på de mange selvmødere, som ikke altid kan forventes at